

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/270/2020
Identifikačné číslo spisu:	1616206500
Dátum vydania rozhodnutia:	24.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1616206500.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne OTP Banka Slovensko, a.s., so sídlom v Bratislave, Štúrova 5, IČO: 31 318 916, proti žalovanej B. X., bytom v J., Na B. XXX/X, o zaplatenie 10.312,17 € s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Malacky pod sp.zn. 27Csp/52/2016, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 31. marca 2020 sp. zn. 9Co/201/2019 takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaná nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením z 23. mája 2019 č. k. 27Csp/52/2016-79 zamietol návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie z 22. októbra 2018 č.k. 27Csp/52/2016-55. Súd prvej inštancie uviedol, že pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobcu je potrebné kumulatívne splnenie troch podmienok:1) žalobca sa nedostavil na pojednávanie v určený čas, hoci bol naň riadne a včas predvolaný a poučený o následkoch nedostavenia sa a možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie; 2) žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas a vážnymi okolnosťami; 3) návrh žalovaného na vydanie rozsudku pre zmeškanie. Čo sa týka splnenia prvej podmienky žalobkyňa bola riadne poučená o následkoch nedostavenia sa na pojednávanie a možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie, a to v predvolaní na pojednávanie vytýčené na 22. októbra 2018 o 13:00, pričom toto predvolanie žalobkyňa prevzala 4. septembra 2018 o 09:46 hod. Žalobkyňa bola teda riadne a včas predvolaná na termín pojednávania a zároveň aj riadne poučená o následkoch nedostavenia sa a o možnosti rozhodnutia rozsudkom pre zmeškanie. Na vytýčený termín pojednávania sa nedostavila. Aj ostávajúce dve podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie boli podľa súdu prvej inštancie splnené, keď žalobkyňa neospravedlnila svoju neprítomnosť včas, ale až po začatí pojednávania, preto súd na toto dodatočné ospravedlnenie nemohol prihliadnuť a žalovaná na pojednávaní podala návrh na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie. Rozsudok pre zmeškanie bol podľa súdu prvej inštancie vydaný za splnenia všetkých zákonných podmienok, preto návrh na zrušenie

rozsudku zamietol.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 31. marca 2020 sp. zn. 9Co/201/2019 potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie a žalovanej priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Odvolací súd uviedol, že z obsahu spisu je nesporné, a túto podstatnú okolnosť nenamietala ani žalobkyňa, že súd prvej inštancie v čase rozhodovania o návrhu žalovanej na rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne na pojednávaní 22. októbra 2018 o 13:00 nedisponoval žiadnym podaním zo strany žalobkyne, na základe ktorého by mohol konštatovať, že nie sú splnené podmienky pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne, tak ako to vyžaduje ustanovenie § 278 ods. 2 CSP. Ospravedlnenie neúčasti žalobkyne bolo doručené do podateľne súdu prvej inštancie mailom 22. októbra 2018 až počas pojednávania a o 13:13 hodine. Súd zhodnocuje splnenie podmienok pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie, existenciu ktorých môže preveriť zo skutočností, ktoré sú mu známe v čase rozhodovania o návrhu žalovanej. Pokiaľ v čase rozhodovania o návrhu žalovanej pre rozhodnutie rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne súd nemal doručené ospravedlnenie z neúčasti, logicky sa vážnymi okolnosťami, ktorým žalobkyňa v odvolaní prikladá podstatnú váhu, zaoberať ani nemohol. Správne teda podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie zamietol, keď v bode 7. napadnutého uznesenia správne konštatoval, že „žalobca neospravedlnil svoju neprítomnosť včas, ale až po začatí pojednávania, preto súd na toto dodatočné ospravedlnenie nemohol prihliadnuť“. Odvolací súd poznamenal, že absencia včasnosti podaného ospravedlnenia je jediným a základným dôvodom uznesenia vedúceho k zamietnutiu návrhu na zrušenie rozsudku pre zmeškanie, odôvodnenie uznesenia ktoré spĺňa kritériá ust. § 220 ods. 2 CSP, čím sa stala námietka žalobkyne o nedostatočnom odôvodnení napadnutého uznesenia bezdôvodná. Keďže súd prvej inštancie nedisponoval ospravedlnením neúčasti včas, t.j. v čase pojednávania, na ktorom rozhodoval o návrhu žalovanej, mal podľa odvolacieho súdu splnené všetky podmienky v zmysle § 278 CSP a správne rozhodol rozsudkom pre zmeškanie žalobkyne. Nedostatok tejto zákonnej podmienky a tým správnosť postupu súdu prvej inštancie nemôže podľa odvolacieho súdu zhojiť ani prípadná „vážna okolnosť neúčasti“ v dôsledku čoho je nutné považovať rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým zamietol návrh žalobkyne na zrušenie rozsudku pre zmeškanie za vecne správne.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f/ CSP argumentujúc tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že odvolací súd sa nezaoberal jej argumentáciou, ktorú použila v odvolacom konaní. Súd podľa nej neuviedli, či dôvody, ktoré uviedla, t.j. zdravotné problémy, považujú za ospravedlniteľné alebo nie.

4. Žalovaná vo vyjadrení k podanému dovolaniu považovala rozhodnutie súdov za správne.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

6. Najvyšší súd opakovane vyjadril záver, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim *res iudicata*), musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

8. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane [porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. II. ÚS 172/03].

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

11. V danom prípade žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

11.1. Citované ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti).

11.2. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I.ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

11.3. Už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a prípustnosť dovolania. Na zásade, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá len tzv. „inú vadu konania“ zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia

neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.". Toto stanovisko je naďalej aktuálne (1Cdo/228/2017, 2Cdo/101/2017, 3Cdo/92/2018, 4Cdo/59/2017, 5Cdo/45/2018, 7Cdo/141/2017, 8Cdo/49/2017). V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

11.4. Za zmatečnosťnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP žalobkyňa označila nedostatok dôvodov - nepreskúmateľnosť napadnutého odvolacieho rozhodnutia. Podľa názoru vec prejednávajúceho senátu konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté nebolo. Odvolací súd uviedol, prečo považuje uznesenie súdu prvej inštancie za správne ako aj to, že žalobkyňa neospravedlnila svoju neprítomnosť na nariadenom pojednávaní včas. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu nedisponoval ospravedlnením neúčasti včas, t.j. v čase pojednávania, na ktorom rozhodoval o návrhu žalovanej a mal podľa odvolacieho súdu správne za to, že boli splnené všetky podmienky v zmysle ustanovenia § 278 CSP. Nedostatok tejto zákonnej podmienky a tým správnosť postupu súdu prvej inštancie podľa odvolacieho súdu nemôže zhojiť ani prípadná „vážna okolnosť neúčasti“. Žalobkyňa tak nedôvodne argumentovala, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, nakoľko odvolací súd uviedol, prečo sa nezaoberal žalobkyňou tvrdenými ospravedlniteľnými dôvodmi, t.j. zdravotnými problémami.

11.5. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajinú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, o ktoré ide napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie.

12. Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobkyňa v dovolaní v súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu vo svojej podstate namietala posúdenie dôvodov na odročenie pojednávania (nariadeného na súde prvej inštancie na deň 22. októbra 2018), uvedených žalobkyňou v ospravedlnení neúčasti na pojednávaní, ktoré bolo doručené súdu prvej inštancie dňa 22. októbra 2018. Najvyšší súd uvádza, že skutkové okolnosti determinujúce odročenie pojednávania nie je dovolací súd v zmysle § 442 CSP oprávnený prehodnocovať.

12.1. Rozsudok pre zmeškanie predstavuje osobitný druh súdneho rozhodnutia, ktorý predstavuje následok procesnej pasivity procesných strán v sporovom konaní. V kontradiktórnom procese majú byť nositeľom procesnej iniciatívy sporové strany - žalobca iniciuje konanie a má mať záujem na efektívnom vedení „svojej právnej veci“, a rovnako žalovaný, ak má v spore procesne obstať, musí vyvíjať iniciatívu vo forme svojej procesnej obrany [porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1001; (ďalej len „Komentár“)]. Žalobca je subjekt obzvlášť dotovaný tzv. procesnou diligenciou, teda zodpovednosťou za priebeh sporu. Z povahy veci bude možné rozsudok pre zmeškanie žalobcu vydať iba na nariadenom pojednávaní, a iba na návrh žalovaného. V kontradiktórnom konaní je procesná zodpovednosť za vedenie sporu na sporových stranách. Ak teda žalobca nerešpektuje súdom uložené povinnosti (v tomto prípade ide o povinnosť zúčastniť sa na nariadenom pojednávaní), zodpovedá tomu i forma rozhodnutia (porovnaj Komentár str. 1008).

12.2. Rozsudkom pre zmeškanie môže súd rozhodnúť na ktoromkoľvek nariadenom pojednávaní, ak sú súčasne splnené všetky podmienky. Vážnosť okolností, ktorými žalobca ospravedľňuje svoju neprítomnosť na pojednávaní, musí posúdiť súd. Sú to okolnosti takej intenzity a závažnosti, ktoré znemožňujú žalobcovi účasť na pojednávaní z objektívnych dôvodov (choroba, úraz, úmrtie v rodine). Vážnosť okolností je však vždy na posúdení a voľnej úvahe súdu (porovnaj Komentár str. 1008). Dovolací súd zdôrazňuje, že sporové strany majú normovanú procesnú povinnosť spolupôsobiť pri rýchlom a efektívnom rozhodnutí civilného sporu. V danom prípade súd prvej inštancie nariadil

pojednávaniu za účelom vykonania dokazovania, na ktorom bola potrebná aj prítomnosť žalobkyne. Žalobkyňa sa na pojednávanie, ktoré jej bolo riadne a včas oznámené, bez ospravedlnenia nedostavila, čím sama ostala neaktívna. Súd prvej inštancie tak postupoval správne, keď na návrh žalovanej vydal rozsudok pre zmeškanie.

13. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalobkyne, že v konaní, ktoré predchádzalo dovolaním napadnutému rozsudku odvolacieho súdu, nastalo procesné pochybenie, majúce za následok porušenie práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd zdôrazňuje, že nesprávne právne posúdenie nezakladá vadu zmätočnosti (R 24/2017). Skutočnosť, že žalobkyňa má odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje ňou tvrdenu vadu v zmysle § 420 písm. f/ CSP.

14. Najvyšší súd so zreteľom na uvedené dovolanie žalobkyne podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

15. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

16. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.